

Prof. Akhlaque A. A. 'Ahan'
Professor
Centre of Persian and Central Asian Studies

Dated: 10/01/2020

Review

To the abstract of the doctoral dissertation of Nurov Nurali Norovich on the theme "*Poetics of the ghazal of Mirza Abdulkadir Bedil*" submitted for the degree of Doctor of Philology in the specialty 01.10.01. Tajik literature

An abstract of the dissertation by Nurov Nurali is an analysis of the poetry of Mirza Abdulkadir Bedil based on the norms of Persian-Indian and Arabic poetry, as well as source problems, the use of Indian poetics in Persian poetry, vocabulary, eloquence and commentary. It also examines philosophical interpretation and ethical standards. In his research, the author considers the literary heritage of Mirza Abdulkadir Bedil, who has become a great literary trend towards the 21st century, marked by the rapid development of new technologies and changing human thinking systems, as an important milestone in Bedil's creative thinking.

The choice of topic is reasonable and acceptable during the period of independence of our country. Although a number of studies have been conducted in various countries, including India and Iran, Afghanistan and Pakistan, Uzbekistan and Russia, Italy and Tajikistan, to date, the author of the dissertation has extensively studied the poetics of Bedil's poetry and ghazal, since a separate study of Bedil's poetry was not carried out separately. His many years of research in the field of "Bedil-study" were of great importance as a new scientific initiative. It is gratifying to note that the author of the dissertation spoke twice at the international conference

in India devoted to "Bedil- study", and also two articles were published in the Indian journal "Kandy Porsi".

The purpose of the study of the influence of Bedil's poetry on past writers and influences on his predecessors is a specific examination of the traditions of past literature, including the structure of the ghazal and the poetic structure of the language and its meanings. The dissident in the process of research, with full awareness, has gone through this complex aspect of cognition. In assessing this order, the dissertation focuses on the appointment of Mirza Abdulkadir Bedil in artistic and thematic evolution, the style of the ghazal in Tajik literature, the study of lines, repetition of rhymes and unique readings.

The author of the dissertation, in the process of presenting the role of Mirza Abdulkadir Bedil in the evolution of the structure and content of ghazals, first visited the historical journey of this literary genre and wrote Bedil as a continuation of the best literary traditions and cultivation of the world-famous literary heritage. One of such creative successes is freedom of lines from the ghazal of the genre, as well as other literary works with interesting and brief scientific conclusions in his doctoral dissertation. The author of the dissertation and reflection on the dissertation, Mirza Abdulkadir Bedil and his assessment of poetry, as well as his own reflections on art and poetry, as well as to express the complexity of the language of the poem itself and its complexity. He emphasized that Mirza Abdulkadir Bedil has a special place in recognizing the theory of poetry of such leading carriers of the Indian style.

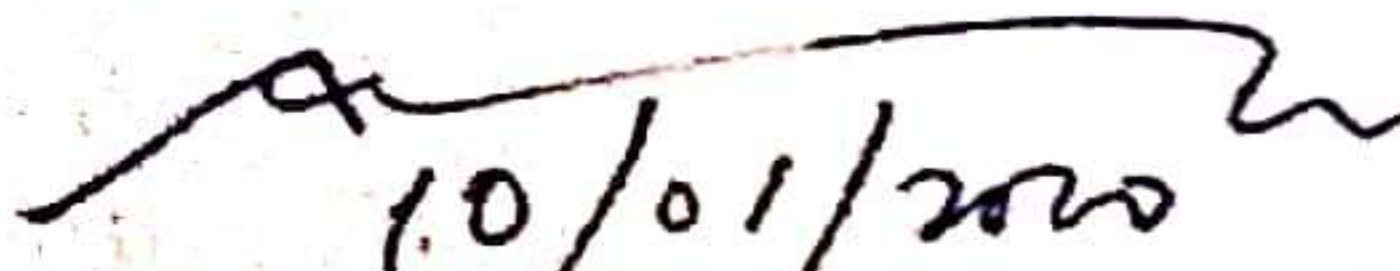
Along with the indicated achievements, in the dissertation there are separate omissions and shortcomings, the elimination of which can contribute to improving

the quality of the work done.

1. It is known that the dissertation candidate cited sources of ancient Indian poetry, in some cases he used most of the material from the book of *Anandavardhana* called *Dhavanaloka*. Much has been written about the poetics of ancient Indian poetry, both in the past and in the present, it would be appropriate if the author of the dissertation also used it.

2. The preface to the dissertation provides information on "Bedil-study" which is clear that the author has access to many of them. However, in recent years, more studies on Bedil have been carried out in India, which will be useful in the literature and in the preface to the abstract.

These shortcomings are private in nature and in no way reduce the scientific value of the dissertation. In general, the abstract of the doctoral dissertation by Nurali Norovich on the topic "*Poetics of the ghazal of Mirza Abdulkadir Bedil*", as well as the published works of the dissertation, meet all the requirements of the Higher Attestation Commission for doctoral dissertations, and its author deserves the award of the required degree of Doctor of Philology in the specialty of 10.01.01 - Tajik literature.

10/01/2020
Akhlaque A. A. 'Ahan'

Office:

137 first floor, CP&CAS, SLL&CS (Old), JNU. Phone (off.): 2670-4657 – 4242; Mobile: 9911311417

CORRESPONDENCE ADDRESS:

C-564, Multi-story complex, 2nd floor, Paschimabad, JNU, New Delhi – 110067

Mobile: 9911311417

Email: akhlaq.ahan@gmail.com

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи доктории Нуров Нуралӣ Норович дар мавзӯи «Поэтикаи ғазалиёти Мирзо Абдулқодир Бедил» барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои филологӣ, аз рӯи ихтисоси 10.01.01-

Адабиёти тоҷик

Дар меҳвари автореферати диссертатсияи доктории Нуров Нуралӣ таҳлилу баррасии бадеияти ашъори Мирзо Абдулқодир Бедил дар заминаи меъёрҳои поэтикаи форсиву ҳиндӣ ва арабӣ, инчунин масоили сарчашмашносӣ, татбиқи меъёрҳои балоғати ҳиндӣ дар шеъри форсӣ, вожаофаринӣ, вожасозӣ, сарчашмаҳои зухури маонии ноб, тасвирсозӣ ва шарҳу тафсири матолиби шоиронаи фалсафӣ, ахлоқиву ҳикамӣ ва монанди инҳо қарор гирифтааст. Муаллиф баробарии фарогирии масоили пажӯҳишии осори Мирзо Абдулқодир Бедил, ки ба як майлони бузурги адабӣ мубаддал гардидааст, ба асри ХХI, ки асри вусъатпазирии технологияҳои ҷадид ва тағйирпазирфтани низоми тафаккури башарият унвон шудааст, ҳамчун як давраи муҳими шинохти афкори хунарии Бедил Деҳлавӣ менигарад. Чунин рангпазирфтани масъала дар замони соҳибистиқлолии мамлакатамон қобили қабул ва мулоҳиза мебошад. Ҳарчанд то замони мо силсилаи пажӯҳишҳо дар мамлакатҳои гуногун, бахусус Ҳинду Эрон, Афғонистону Покистон, Узбекистону Русия, Итолиёву Тоҷикистон рӯйи кор омадаанд, аммо имрӯз бо назардоши ба таври алоҳида таҳқиқнагардидани поэтикаи ашъори Мирзо Абдулқодир Бедил муаллиф ин масоилро ба таври васеъ таҳқиқ намудааст, ки тайи чандин соли ҷустуҷӯ дар бедилшиносӣ ба сифати як ибтикороти илмӣ тоза аҳамияти хоса дорад. Мақсад аз баррасии масъалаи таъсирпазирии ашъори Бедил аз суҳанварони гузашта ва таъсиргузорӣ ба пасовандони ҳешбаррасии такмили суннатҳои хоси адабиёти гузашта, аз ҷумла сохтори ғазал ва поэтикаи забон, маънигузориву маъниофарӣ, тасвирсозӣ ва таҳаввулбахшидани

маъонии вожагон дар тафаккури эҷодии суханвар ба шумор меравад, ки соҳиби рисола дар ин раванд бо камоли огоҳӣ ин ҷодаи мураккаби шинохтро тай намудааст. Диссертант дар арзёбии ин амр бештар ба таъйини мақом ва ҷойгоҳи Мирзо Абдулқодирӣ Бедил дар таҳаввули ҳунари мавзӯӣ, сабки нигориши ғазал дар адабиёти тоҷик, таҳқиқ дар истиқлоли мисраъ, такрори қофия ва радифҳои нодир, нигоҳи Бедил ба шеърӯи шоирӣ, баҳсу баррасии вижаҳои корбурди авзони нодир ва сарчашмашиносӣ нуфузи ин авзон дар «Девон»-и шоир, масоили сабкиносии ва паэтикаи забони шеър, аносири паэтикаи ҳиндӣ дар ашъори Бедил, воситаҳои тасвири бадеӣ, ҳунари шоирӣ Бедил дар ғазал, истиқболи шоирони Фароруд ва дигар марзҳои шеърӣ тоҷикӣ аз шеър ва шеваҳои суханварӣ шоир, зуҳури мактаби пайравони Бедил дар Мовароуннаҳр, таъсири Мирзо Бедил ба шоирони давраи бозгашти адабии Эрон ва шеърӣ муосирӣ тоҷик пардохта, бо ҳамин усул ба Бедил Дехлавӣ ҳамчун як суханварӣ ибтикорӣ дар сурудани ғазал ҳам дар замони хеш ва ҳам баъд аз замони хеш иртибот пайдо менамояд, ки густардагии мутолиоти муаллифро дар қаламрави пажӯҳиш нишон медиҳад. Муаллиф дар раванди муаррифии нақши Мирзо Бедил дар таҳаввули сохтору муҳтавои ғазал аввал ба сайри таърихӣ ин жанри адабӣ пардохта, Бедилро ҳамчун идомадиҳандаи беҳтарин суннатҳои адабӣ ва парвардаи як адабиёти оламшумул ба қалам овардааст, ки аз мероси гузаштагонӣ хеш ба сифати меъморӣ меросбарӣ ҳақиқӣ ниёгон ибтикороти тозаеро дар ҷуғрофиёи ҳунари ва сурудани ғазал бар дӯш доштааст. Яке аз чунин муваффақиятҳои эҷодӣ Мирзо Бедил истиқлол бахшидани мисраъ дар жанри ғазал ва дигар анвои адабӣ ба шумор меравад, ки дар автореферати диссертатсияи докторӣ доир ба ин масъала ишораҳои ҷолиб ва хулосаҳои дақиқӣ илмӣ оварда шудаанд. Андеша ва орои муаллифи автореферати диссертатсия доир ба бозтоби афкори адабии Мирзо Бедил ва баҳогузориҳои он ба шеърӯи шоирӣ дар баробари ин ки мулоҳизаҳои шахсии суханварро оид ба ҳунари ва шеърӯ

ирфон фаро гирифтаанд, инчунин барои иброи печидагии забони шеъри бедилӣ ва мушкилписандии таъби ӯ мисолҳои ҷолиберо аз худи суханвар овардааст, ки дар шинохти назарияи шеършиносии чунин суханварони пешрави қаламрави сабки ҳиндӣ ҷойгоҳи хоса дорад.

Дар баробари ин дастовардҳо аз мутолеаи автореферати рисола маълум мегардад, ки баъзе камбудӣҳо низ ҷой дорад.

1) Маълум аст, ки муаллифи рисола аз сарчашмаҳои шеъри қадимаи ҳиндӣ сухан карда, ба чанде аз онҳо ишорат ва бештар аз матолиби яке онҳо китоби Анандавардхана таҳти унвони Дхванялока истифода бурдааст. Дар бораи поэтикаи шеъри қадимаи ҳиндӣ осори зиёд ҷӣ дар гузашта ва ҷӣ имрӯз навишта шудаанд, ки хуб мешуд муаллиф аз онҳо низ баҳра мебурд.

2) Дар қисмати муқаддимаи рисола ба осори бедилшиносони ҳинд ишорат рафтааст ва маълум аст, ки муаллиф ба аксари онҳо дастрасӣ дорад. Аммо солҳои охир дар Ҳинд боз ҳам як идда тадқиқоте роҷеъ ба Бедил рӯи кор омаданд, ки зикри онҳо дар феҳристи адабиёт ва муқаддимаи рисола муфид хоҳад буд.

Матолиби мазкур танҳо ба унвони пешниҳод барои тақвияти тадқиқоти бедилшиносӣ дар корҳои баъдии диссертант маҳсуб меёбанд ва онҳо ба ҳеҷ вачҳ арзиш ва аҳамияти рисолаҳо коҳиш намедиханд.

Дар маҷмӯъ, автореферати диссертатсияи доктории Нуров Нуралӣ Норович «Поэтикаи ғазалиёти Мирзо Абдулқодири Бедил» мутобиқ ба меъёрҳои илмӣ буда, шоистаи дифоъ барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои филологӣ, аз рӯи ихтисоси 10.01.01- адабиёти тоҷик мебошад.

Доктор Ахлоқ Аҳмад Оҳан

профессори маркази омӯзиши забони
форсӣ ва Осиёи Марказии Донишгоҳи ба
номи Ҷавохирлол Неҳрӯи Ҳиндустон

Тарҷума аз забони англисӣ ба забони тоҷикӣ дуруст аст.
Тарҷумон: Анварова Маърифат Нарзуллоевна

«23» январи соли 2020, ман, Бобоев Муҳаммад Туроевич,
нотариуси давлатии идораи нотариалии давлатии вилояти Суғд,
аслияти имзоро, ки тарҷумони ба ман маълум Анварова М.Н.
гузошт, тасдиқ мекунам. Шахсияти ӯ муқаррар карда шуда, қобили
амал буданаш тафтиш карда шуд.

Дар феҳристи таҳти № 5И- 612 сабт карда шуд.

Бочи давлатӣ ба маблағи 175 сомонӣ ва хизматрасонии ҳуқуқии
музнок ба маблағи 480 сомонӣ пардохта шуд.

Нотариуси давлатӣ

[Handwritten signature]

Дар 23 январи соли 2020, ман, Бобоев Муҳаммад Туроевич,
нотариуси давлатии идораи нотариалии давлатии вилояти Суғд,
аслияти имзоро, ки тарҷумони ба ман маълум Анварова М.Н.
гузошт, тасдиқ мекунам. Шахсияти ӯ муқаррар карда шуда, қобили
амал буданаш тафтиш карда шуд.

Нотариуси давлатӣ
варак ресмонбандӣ ва
қайд карда шудааст.

[Handwritten signature]